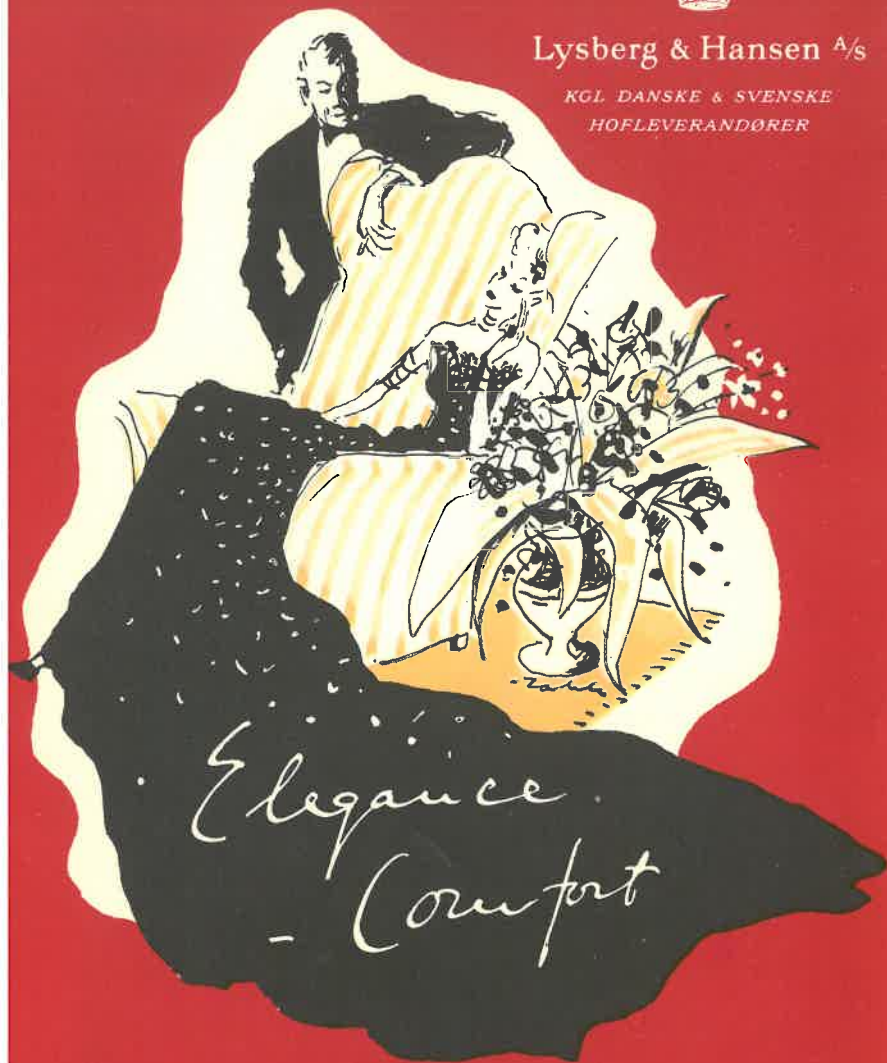

Lysberg & Hansen A/s

KGL. DANSKE & SVENSK
HOFLEVERANDØRER

A/s LYSBERG, HANSEN & THERP. BREDGADE 3

Møbler · Gardiner · Møbelstoffer · Tæpper

DET KONGELIGE TEATER

Program

SÆSON 1949-50

Parfumerie ✱ Bijouterie

BRISTOL

Frederiksberggade 40 ✱ Central 9355

LUDVIG HOLBERG

PROGRAM

Sæson 1949-1950, Nr. 1

Redaktion: Dr. phil. Torben Krogh

Tekstbidrag i nr. 1:

Flemming Hvidberg: Korte betragtninger over kunstens frihed

Aage Fønss: Albert Haeberg

Carl Johan Elmquist: Tennessee Williams

HVIDE SKULDRE

Naar ferien er slut, og byen kalder, ønsker De Dem hvide skuldre, arme og hals. Visk solens gyldne spor ud med Elizabeth Ardens BLEACHINE CREAM, der er mild i sin virkning, og som på den kortest mulige tid vil hjælpe huden til at blive blød, hvid og glat — og rede til at møde efterårets selskabelighed.

ARDENA BLEACHINE CREAM

..... kr. 12,00

Elizabeth Arden

BREINING - ILLUM - MAGASIN DU NORD

KORTE BETRAGTNINGER OVER KUNSTENS FRIHED

Af Folketingsmand, Professor, Dr. theol.
Flemming Hvidberg

Flemming Hvidberg

Kapelmesteren slaar an.

Det er de sælsomste og skønneste Riger, vi føres igennem. Grønne, dugvædede Enge veksler med stejle, natlige Slugter og solsitrende, hvide Byer. Alt fortælles det saadan, at Ordene sætter sig fast om Hjertet paa en. Og se nu — pludselig aabner sig noget oventil. I et Glimt — et ubegribelig frydefuldt Øjeblik — skinner det udsigelige som en Lysstribe ned i Sjælen paa en.

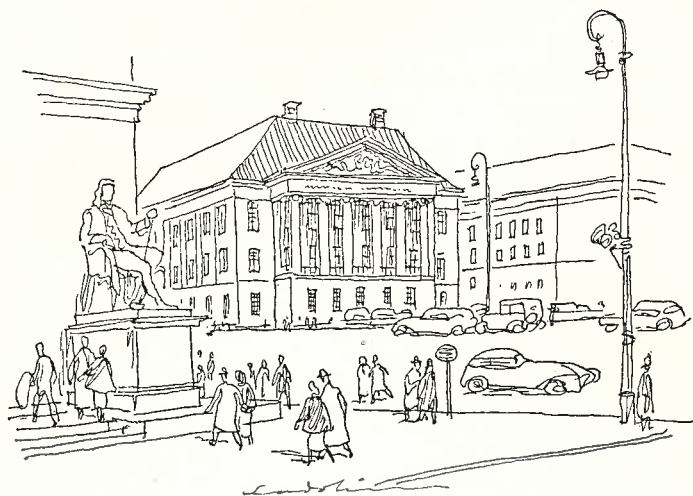
Efterhaanden er det som om de dejlige Ting, der blev sagt, griber ind i hinanden, ligesom lægger sig ovenpaa hinanden, stræbende efter at opbygge den helt rene og rolige Bygning. Saa slaar alt magtfuldt og befriende om i en ny Toneart. Nu bygges der herligt og majestætisk videre paa det store Værk. Det er som alle Muligheder udnyttes, og alt dog rinder af udtømmelige Kilder. Man aner allerede Værket fuldendt. Hvilken Rigdom og hvilken Orden. Intet mangler, og intet er overflødigt. Alt er helt som det skal være.

Indtil til sidst Sindet selvforglemmende finder Udløsning i den fuldkomne Hymne.

Ja, nu er det forbi. Et Øjeblik havde man faaet Lov at se ind i Mesterens Værksted, netop i et af hans store Øjeblikke. Faaet Lov at ane lidt af hans Glæde derinde. Ingen Glæde er større end Glæden ved at skabe.

✱

Hvad er saa en Kunstner? Et Menneske, der søger efter det, som ikke er, det hele, det fuldkomne. Ud af denne Stræben fødes Formen. I den kunstneriske Form er det, Mennesket finder Befrielse for det tilfældige, det meningsløse, det defekte, det kaotiske.

HANDELSBANKEN

Hovedsæde Holmens Kanal 2
34 afdelinger over hele byen

Denne Stræben beror paa en Drift, der hører til det helt oprindelige i Mennesket. Derfor lever Friheden i denne Stræben ligesom den lever i enhver menneskelig Fornufthandling. Friheden er et Væsenskendemærke for Kunsten, ligesom den er det for Forskningen. De ejer begge Friheden i sig i absolut Forstand, Friheden som et Selvformaal. Derfor kan ingen lænke disse to: Kunsten og Forskningen. Ingen inkvisitorisk Ortodoksi, ingen statslig Despoti. Hvis man lænker dem til noget, som ikke er deres eget, saa er de i det samme Øjeblik ikke mere Kunst og Forskning. De maa leve efter deres egne Love og for deres eget Maal, ellers er de ikke.

Nuvel, man siger til os, at denne Tale om Kunstens Frihed er overdreven. Kunsten kan ikke eje nogen absolut Frihed. Den maa indordne sig under Statens Maal. Staten er dog den Ordning, som paalægges os *alle* til bedste for alle. Staten maa f. Eks. tilse, at det, der digtes inden for Litteratur, Musik og Ballet, kan fattes af Folket. Kunsten skal vogte sig for at blive et Kaviarprodukt for en særlig Klasse Feinschmeckere, Kunsten skal kunne tilegnes af de brede Masser. Kan den ikke det, er det Kunstnerne, der er noget i Vejen med. De forstaar da ikke deres Metier.

Imod alle Teorier af denne Art maa enhver, som engang har skuet ind i Mesterens Værksted, gøre skarp Front. Og han kan gøre det med den gode Bevidsthed, at han har det bedste i vor gamle europæiske Kulturarv med sig. Klarest er det sagt i Goethe-Tiden. Schiller advarede Digteren Bürger imod at gøre sig til et med Folket i Stedet for blot at bøje sig ned til Folket og drage det op til sig. Ingen har Ret til at give Afkald paa nogetsomhelst af Kunstens højeste Fordringer.

Nej, det er ikke Kunsten, der er noget i Vejen med, men Masserne. Man har forsømt at skabe hos dem Forudsætningerne for, at de kan tilegne sig Kunsten i dens højere Former. Dette er det, man bør indhente, ikke derimod forsimple og forfladige Kunsten. Thi Kunsten er fri. Og Sandheden er over Staten.

☆

Kunst og Stat er da adskilte Sfærer. De har principielt intet med hinanden at gøre. Trangen og Evnen til at skabe Kultur er vel ogsaa

- siden 1812

A/S HANNIBAL SANDER

FARVERI OG KEMISK TØJRENSNING

Tlf. Central 605

KGL. HOF-LEVERANDØR

— ligesom Erhverv og Ægteskab — oprindeligere i Mennesket end Trangen og Evnen til Statsdannelse.

Men Europas Historie viser, at Kunsten hos os ikke mere kan undvære Staten. Staten maa hjælpe og understøtte Kunsten, saa den kan leve. I vor Tid maa de demokratiske Stater indtage den Plads, som tidligere Kirken, de smaa og store Hoffer og senere hen det velhavende Borgerskab indehavde.

Der kan synes at være en Modsigelse i dette, at Kunst og Stat er to principielt adskilte Størrelser, men at Staten alligevel skal gribe ind overfor Kunsten med Hjælp. Men Livet er fuldt af den Slags Modsigelser. Og Modsigelsen løses i dette Tilfælde derved, at Staten blot skal skabe Rammen omkring Kunstens Trivsel, men den skal *ikke* regere ind i dens indre Liv.

Demokratierne har i vor Tid faaet en Forpligtelse, som tidligere Tider ikke har kendt i den Forstand: 1. Forpligtelsen til at skaffe Masserne Forudsætningerne for at tilegne sig den klassiske Kunst. 2. Forpligtelsen til at tilvejebringe og opretholde Rammen omkring Kunsten og Mulighederne for, at der stadig skabes ny Kunst.

✱

Hermed er ogsaa Hovedlinien for den danske Stats Forhold til vort Folks Nationalteater antydnet.

Forholdet er fastlagt i Lov af 13. Febr. 1935. Men Udviklingen er allerede i nogen Maade løbet fra denne Lov. Den har i Dag noget ufærdigt ved sig, hvorfor den hvert Aar fører noget uværdigt med sig. Det aarlige Røre om Det kgl. Teaters „Underskud“, som Teatrets Ledelse for den væsentligste Dels Vedkommende intet Ansvar kan have for (og heller ingen Mulighed har for at ændre noget ved), betegner et Spild af Kræfter. Det kgl. Teaters Forhold maa derfor ordnes ved en ny Lov, saa Teatret faar en Ramme om sit Arbejde, der er lige saa fast og rolig som f.eks. Københavns Universitets eller Akademiets eller andre Kulturinstitutioners er det.

Dertil er Tiden inde. Ogsaa saaledes maa vi værne Kunstens Frihed.

FLEMMING HVIDBERG

K. F. PLESNER
GOETHE

Et åndsportræt

En Goethe-bog for den kyndige, selvstændig i sin opfattelse, omend på linje med den nyeste europæiske forskning, og kunstnerisk i sin fremstilling af Goethe som menneske, skribent og især som åndspersonlighed.

Indhold:

Slægtsarv og selvbevaring - Opdragelse - Livskunst - Mennesker - Kvinder og kærlighed - Politik - Historie - Læsning og kritik - Digtning - Billedkunst - Teatret - Klassiken - Spinoza - Naturen - Dæmoni og forsagelse - Maske og mystik - Kultur og personlighed - Religion.

Dr. K. F. Plesner gør i sin Goethe-studie — som også i det rent ydre, rent bogmæssigt, viser sig på højde med opgaven og sin hero, — den smukkeste anvendelse af sine mangeårige studier, idet han afdelar det Goetheske kulturstof i en statelig række kapitler, der sammentaget giver et både mangfoldigt og fastkomponeret billede af stormennesket fra Frankfurt.

(Prof. Hans Brix i Berl. Aftenavis)

408 sider i smukt typografisk udstyr — Pris kr. 21.50

JESPersen OG PIO

Albert Høeberg i „Kirke og Orgel“

Et lille udvalg af vort repertoire i klassiske grammofonplader

Beethoven: Symfoni nr. 9 d-moll op. 125

Wienerphilharmonikerne
Dir.: Herbert von Karajan
Solister: Elisabeth Schwarzkopf, Elisabeth Höngen,
Julius Patzak, Hans Hotter
9 plader à kr. 8,00

Brahms: Rhapsodi for alt og kor op. 53

Londons philharmoniske orkester
Dir.: Clemens Krauss
Solist: Kathleen Ferrier
2 plader à kr. 7,50

Grieg: Klaverkoncert a-moll op. 16

The national symfoni orkester
Dir.: Sidney Beer
Solist: Moura Lympny
4 plader à kr. 7,50

Tchaikowsky: Symfoni nr. 6 b-moll op. 74 „Pathetique“

L'orchestra de la Societe des concertes
du Conservatoire de Paris
Dir.: Charles Münch
6 plader à kr. 7,50

„Gustaf Wasas Saga“

Junker Nils sjunger till lutan
Kung Heimer och Aslög
Joel Berglund
1 plade à kr. 6,50

VIMMELSKAFTET 46

Fona Musik

TLF. CENTRAL*9055

KGL. KAMMERSANGER ALBERT HØEBERG

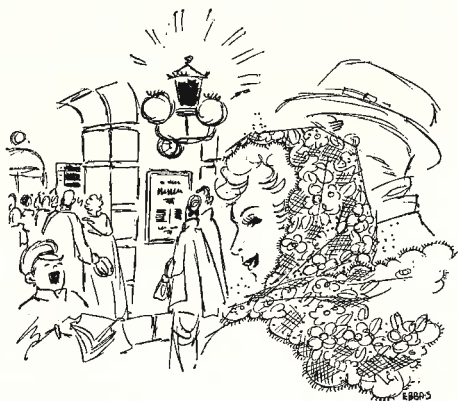
* 26. APRIL 1879 † 21. JULI 1949

En Majaften i Aar — en af de lyse Aftener, hvor Folk ellers begynder at søge bort fra Teatrene — var Publikum strømmet ind i Det kgl. Teater for at tage Afsked med en skattet Operasangerinde. Man opførte den Aften „Kirke og Orgel“, hvor den paagældende Kunstnerinde havde en af sine smukkeste Roller, og naturligvis samlede Opmærksomheden sig om hendes Person. Der var dog en anden Kunstner, med hvem hun maatte dele Publikums Hyldest, og det var *Albert Høeberg*, der denne Aften som Gæst udførte Herremandens Parti.

Ingen, der oplevede hans Fremstilling af denne gamle Adelsmand i Forfald, vil nogen Sinde glemme det, og da tilsidst det smukke, hvide Hoved med de ædle Træk sank ned paa hans Bryst, og han udaandede, var alle dybt grebne. Ingen anede den Aften, at denne Dødsscene skulde blive Albert Høebergs Farvel til Det kgl. Teater og hans store Beundrerskare; hvor skulde Folk ogsaa kunne tænke det — man vidste jo, at han nogle Dage forinden havde fejret sin 70 Aars Fødselsdag med en straalende Festforestilling, hvor han var blevet hyldet som ingen anden af høj og lav.

Og saa kom Dødsbudskabet d. 21. Juli — næsten lammende, fordi det var saa helt uventet.

Det var en straalende Kunstnerbane, som her saa pludselig fandt sin Afslutning. Født i en højt begavet Musikerslægt — selve H. C. Lumbye var jo hans Bedstefader — var det næsten en Selvfølge, at den unge Albert Høeberg skulde gaa Kunstnervejen; det var da ogsaa hans Agt at ville være Cellist; men saa skete der noget, som helt omkalfaltrede hans Planer: han fik Tuberkulose og var længe bundet til Sygelejet. Som et Middel til Helbredelse raadede hans Læge ham da til at opgive Celloen og kaste sig over Sangstudiet, hvorved de an-

Sukcessen

vil være sikret for Deres
vedkommende, når aftenen
er forberedt ved et besøg i
PARFUMERI BREINING

Kgl. Hof-Leverandør

grebne Lunger gennem den daglige Træning skulde befries for den alvorlige Lidelse.

Albert Høeberg fulgte Raadet, blev snart fuldstændig rask og efter aarelangt Sangstudium hos Algot Lange, Julius Hey og Baronesse Gyldenkrone debuterede han paa Det kgl. Teater d. 8. April 1904 som Kain i d'Alberts Opera af samme Navn.

Efter Debuten var ingen Musikkender i Tvivl om, at man her stod overfor en ganske usædvanlig Sangbegavelse; derimod laa de dramatiske Evner, som senere skulde udfolde sig saa mesterligt, endnu i Svøb. Albert Høeberg har selv fortalt, at en højt anset, ældre Kammer-sanger og Stemmekollega erklærede, da Albert Høeberg havde faaet udleveret sit andet Parti: „Ja, ja, Bevægelserne behøver den unge Mand ikke at være i Vildrede med paa Scenen — han har nemlig ingen!“ Som alle nu ved, holdt denne lidet lovende Opfattelse af den unge Sangers Evner ikke Stik; der skulde ikke gaa lang Tid, før Albert Høeberg ogsaa fandt ind til det dramatiske i de Figurer, han med sin vidunderlige Baryton skulde fremstille, og det varede ikke mange Aar, før han kom til at staa som den store Eener paa vor Operascene og det i en Periode, hvor han havde meget fornemme Konkurrenter.

For at forstaa, hvad Albert Høeberg har betydet for dansk Musik- og Operaliv, behøver man blot at nævne nogle enkelte af den Række Figurer, han har skabt paa vor kongelige Scene: Marsken i „Drot og Marsk“, ophøjet og gribende og — som en Modsætning — den elegante, spirituelle „kongelige Gæst“ i Drachmanns Lignelse; Scarpia i „Tosca“, Hollænderen i „Den flyvende Hollænder“, Telramund i „Lohengrin“, Wotan i „Valkyrien“, Amfortas i „Parsifal“, Boris Godunow, Corfitz Ulfeldt i „Leonora Christina“, den gamle Grubbe i „Marie Grubbe“ og mange andre.

Om alle disse Skikkelser gælder det, at Albert Høeberg gav dem et næsten overjordisk Præg — hans kunstneriske Dimensioner var større end nogen andens, og man forstaar, at Johannes Poulsen, da han i sin Tid skulde sætte „Det gamle Spil om Enhver“ op, ønskede Albert

A. MICHELSEN
 KGL. HOF- OG ORDENSJUVELERER

*Bredgade 11
 Telefon Central 229
 Grundlagt 1841*

Benyt pausen til at se vor udstillingsmontre i foyer'en

Høeberg til Gud Herrens Stemme, en Opgave, som jo næsten er uløselig for almindelige dødelige. To Figurer maa stærkt fremhæves i Albert Høebergs stolte Portrætgalleri: hans Wolfram i „Tannhäuser“ og hans Hans Sachs i „Mestersangerne“; disse to Skikkelser forlenede han med en saa ophøjet Følelse og samtidigt med en saa hjertegribende Menneskelighed, at de vilde have været en Pryd for enhver Verdensscene.

Kaldelsen fra Udlandets store Scener kom da ogsaa, men Albert Høeberg sad den overhørig. Han blev paa den Scene, hvor han følte, han hørte til.

Han kom aldrig til at fortryde det: Publikums dybe Taknemmelighed for hans ædle Kunst kan ikke andet end have varmet hans Sjæl, og vi — hans gamle Kammerater — som aldrig mere skal møde hans fine Smil og fortrylles af hans hjertevindende Væsen, ogsaa vi siger ham en dybt følt Tak for alt det, som han kom til at betyde for os som Menneske og som Kunstner.

AAGE FØNSS

SKO

— så er det

SKANDINAVISK

Skotøjs-Magasin

Østergade 55

August Strindberg

DET KONGELIGE TEATERS GÆSTESPIL

PAASKE

Skuespil i 3 akter af *August Strindberg*. Oversat af *Sven Lange*

Iscenesættelsen: *John Price*

Personerne:

Fru Heyst	<i>Clara Pontoppidan</i>
Elis, hendes søn, cand. phil., lærer	<i>Pouel Kern</i>
Eleonora, hendes datter	<i>Helle Wirkner</i>
Kristina, Elis forlovede	<i>Karin Nellemose</i>
Benjamin, gymnasiast	<i>Søren Weiss</i>
Lindkvist	<i>Poul Reumert</i>

Joseph Haydns kvartet op. 51 (De syv ord på korset) spilles af:

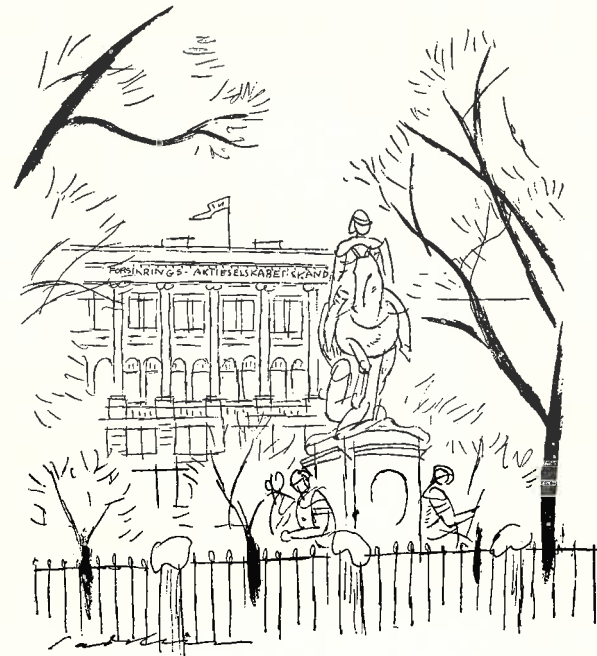
Kgl. kapelmusici Niels Simon Christiansen, Aage Knudsen,

Poul Erhard Christensen og Otto Lützhøft

Af AUGUST STRINDBERG

har Det kongelige Teater opført:

SKYLDIG — IKKE SKYLDIG? (brott och brott)	3. September 1901
ERIK XIV	10. Maj 1911
GUSTAF VASA	18. September 1913
BAANDET	20. September 1917
TORDENLUFT (oväder)	20. September 1917
PAASKE	3. April 1918
MESTER OLOF	29. Januar 1920
FRØKEN JULIE	8. April 1924
DEN FARLIGE LEG (leka med elden)	9. November 1924
MODERKÆRLIGHED	22. Januar 1932
DØSDANSEN	19. Februar 1937
ET DRØMMESPIL	6. Januar 1940
SPØGELSESSONATEN	17. Februar 1948

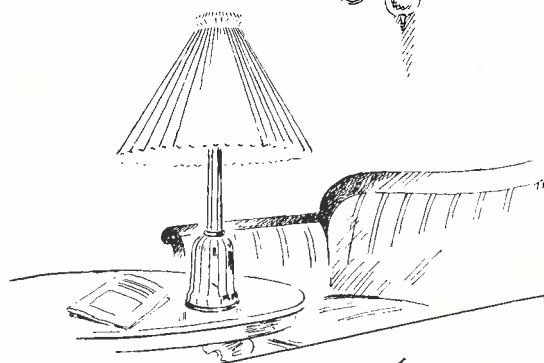
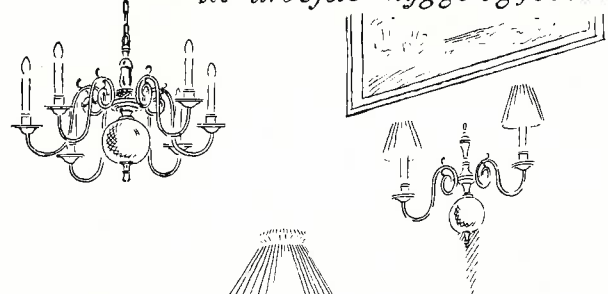

FORSIKRINGS-AKTIESELSKABET

"SKANDINAVIA"

Kongens nytorv 6
Central 9316

Belysning
til arbejde - hygge og fest...

Svend Fjærsløb

KONGENS NYTORV 26

CENTRAL 12.136
PALÆ 136

ALLE
EL-INSTALLATIONER
OG BELYSNINGSANLÆG UDFØRES

„Salut for August Bournonville“

DET ER EN KVINDESAG

Parfume er en vigtig kvindesag. Esprit de Valdemar Krinoline gør Dem til en behagelig og indtagende nabo i teatret.

ESPRIT DE VALDEMAR

Børge Ralov og Margot Lander i „Salut for August Bournonville“

*Pressens modtagelse var overvældende.
Bogen anbefales stadig fra mund til mund.*

Clara Pontoppidan
Eet Liv - mange Liv

Erindringer

Barndom og første ungdom

★

„Den bedste teaterbog, der i mange år har set lyset . . .
Åbenhjertigheden stråler læseren i møde fra begyndelsen.“

Haagen Falkenfleth i „Nationaltidende“.

„Enestående dejlig læsning. Som glimtene fra en prisme,
der drejes i lyset, springer menneskeskæbner en i øjnene,
når man læser den, kendte og ukendte, men allesammen
drejet i en personligheds lys.“

Knud Sønderby i „Information“.

★

Indtil nu 10 700 expl.

Hft. kr. 15.00 - Vælskbind kr. 27.00

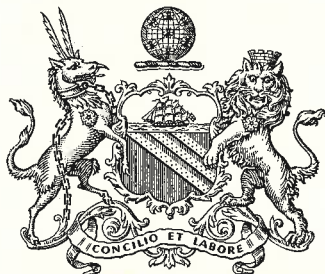
WESTERMANN

TENNESSEE WILLIAMS

Han hedder egentlig Thomas Lainer Williams, men da han studerede ved universitetet i Iowa, drillede kammeraterne ham med hans sydstatsaccent og gav ham øgenavnet „Tennessee“. Han tog hævn over drillepindene ved at blive berømt under navnet Tennessee Williams.

Han er født i den lille by Columbus (Mississippi). Indtil sit tolvte år boede han hos sin morfader, en puritansk præst; så flyttede familien til St. Louis og slog sig ned i et trist arbejderkvarter. De, der har skildret den unge digters opvækst, understreger gerne modsætningen mellem den venlige præstegårdsidyl og den trøstesløse storstadsatmosfære, men kontrasten var vist knap så voldsom endda. I hvert fald har Tennessee Williams både i en novelle, „The Yellow Bird“, og i dramaet „Summer and Smoke“ skildret puritanske præstehjem — begge gange som særligt ulykkesvangre boliger. Gennem hele sin opvækst har han levet i milieuer, som han siden protesterede imod og tog afstand fra; hans lidenskabelige interesse for de sociale forhold har sikkert sin rod i hans barndomsindtryk.

Tennessee Williams karriere følger en traditionel amerikansk linje: gennem allehånde inferiøre stillinger frem til berømmelsen med alle dens plager. Han har været elevatorfører, cocktailmixer, billetkontrolør ved et teater og meget andet; i dag må han flygte fra sin egen publicity for at få arbejdsro. Nok så mærkelig er dog den målbevidste måde, hvorpå han har uddannet sig til sit kald: han har bogstavelig talt *studeret* til digter ved et universitet og blev i 1938 Bachelor of Arts med dramatik som hovedfag. Han satte sig grundig ind i teorien, før han forsøgte sig i praksis, og det kan derfor ikke undre, at kritikken i hans skuespil har kunnet finde talrige „påvirkninger“ og „indflydelser“ fra ældre dramatikere både i den gamle og den nye verden. Hans lange, udførlige regieanvisninger minder om Shaw, hans melanolske skildring af ulykkelige skæbner om Tjekov, hans kresen om livsløgnens problem både i „The Glass Menagerie“ og i „A Streetcar Named Desire“ bringer Ibsen og O'Neill i erindring, og om Strind-

MANCHESTER

VESTERGADE 13 PALÆ 9609

Hvidevarer

Bomuldsvarer

Herrelingeri

bergs drømmespildramatik minder hans anvendelse af suggestive og halvt symbolske scenebilleder. Endelig er hans slægtskab med Thornton Wilder og William Saroyan jo umiskendeligt.

Men med alt dette og trods sin hang til tekniske eksperimenter bevarer Tennessee Williams i sine skuespil et stærkt personligt særpræg. Når han digter, ser og hører han sine stykker så intenst, at også tilskuerne i teatret oplever dem på en egen, særlig direkte måde. Han spiller på publikums sanser, nerver og følelser som på et stort klaviatur. Som dramatisk menneskeskildrer er han gået frem fra det forholdsvis enkle til det meget sammensatte: den kvindelige hovedperson, Blanche, i „A Streetcar Named Desire“ („Omstigning til Paradis“) er hans mest interessante sceniske skabning til dato, et ægte barn af det moderne psykologiske drama. En så kompleksfyldt kvinde var utænkelig i litteraturen før Freuds og Adlers tid.

Sine tekniske eksperimenter betragter Tennessee Williams ikke som et mål i sig selv, men alene som et middel til at komme sandheden — den menneskelige sandhed — så nær som muligt. „Nu om stunder burde alle være klar over, hvor ligegyldig den fotografisk virkelighedstro kunst er,“ siger han. „Sandhed, liv og virkelighed er noget organisk, som digterens fantasi kun kan skildre eller antyde ved hjælp af en forvandling, ved at lade det fremtræde i andre former end dem, der blot viser sig på overfladen.“

Det er denne forvandling, som er den dramatiske digters eksistensberettigelse . . . og sådan har det i grunden altid været!

CARL JOHAN ELMQUIST

En sikker succes

Dubarry Lipstick Special
„indfarver“ læberne og har
dag-til-dag holdbarhed.

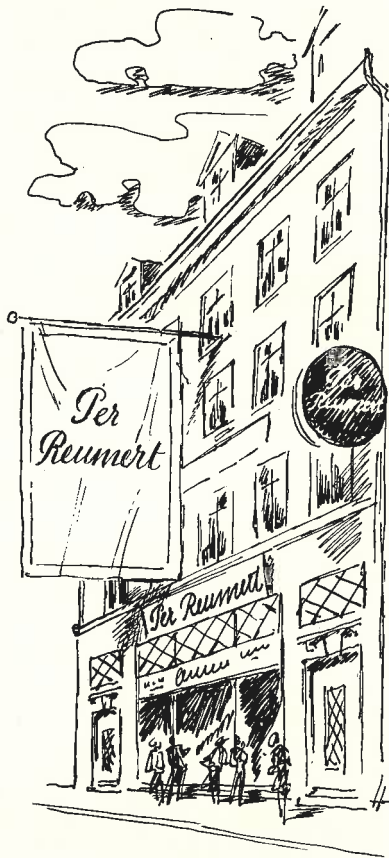
Vælg f. eks den ny nuance
RED-RED — den er
straalende klar og beregnet
til en aften i festens tegn.

DEN MODERNE KVINDES SKØNHEDSPLEJE

Kirsten Ralov i „Salut for August Bournonville“

PER REUMERT

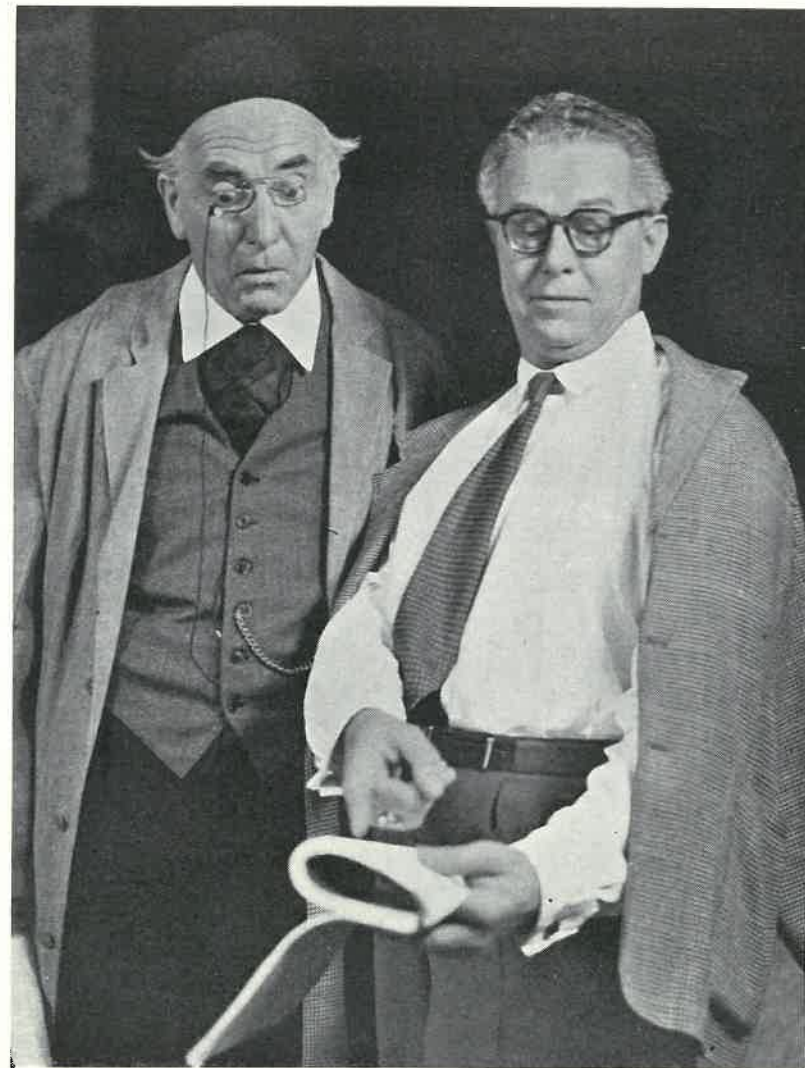
Thyge Thygesen og Inger Lis Hassing i „Bag Kulisserne“

*Vi præsenterer
i ny og fuldendt Indspilning*

ANTONIN DVORAK
SYMFONI NR. 5, E-MOLL
(„Fra den nye Verden“)
Z 7008/12

Statsradiofoniens Symfoniorkester
Dirigent: Nicolai Malko

“HIS MASTER'S VOICE”

Aage Fønss og Einar Nørby i „Bag Kulisserne“

HOTEL D'ANGLETERRE

RESTAURANT BAR KONCERT

Før teatret:

Diner Souper à la carte

★

Efter teatret:

Lækre teatersnitter à kr. 1,50

Theanretning à l'Angleterre kr. 2,75

★

I mellemakten modtages bestillinger af
hotellets tjener, der opholder sig ved
indgangen til foyéren.

Bordbestilling hos inspektørerne: c. 95.